

HUKUKUN UYGULANMASI (1)

Dr. Barış TEKSOY

Hukukun Temel Kavramları Dersi

Genel Anlamda Hukukun Uygulanması ve Sorunlar

Soru 1: Bir sağlık sorunu nasıl çözülr?

- Hastanın veya řahitlerin dinlenmesi
- Bulguların ve semptomların incelenmesi
- Deđerlendirme, teřhis ve karar
- Tedavi

Soru 2: Bir hukuk sorunu nasıl çözülr?

Genel Anlamda Hukukun Uygulanması ve Sorunlar

Kuralın Oluşumu

Gerçek Yaşam
(Somut Olay)

Hukuk Kuralı
(Soyut Kural)

Hukukun Uygulanması

Genel Anlamda Hukukun Uygulanması ve Sorunlar

Hukuk Kuralı - - - - - → Büyük Önerme
Olay/Maddî Olgu - - - - - → Küçük Önerme
Hukuksal Sonuç - - - - - → Vargı

Akıl Yürütme (Tasım)

Genel Anlamda Hukukun Uygulanması ve Sorunlar

Hukukun Uygulanması:

- 1.Aşama: Maddî Olgu/Olay'ın belirlenmesi
(Maddî unsurların hukuk dilinde nitelendirilmesi)
2. Aşama: Uygulanacak Hukuk Kuralının tayini
(Hukuk düzeni içerisinde ilgili kuralların tespiti)

Genel Anlamda Hukukun Uygulanması ve Sorunlar

A) Maddî Olgu/Olay'ın belirlenmesi ile ilgili sorunlar

- 1- Maddî olgu/olayın tüm unsurları ile açık olarak ortaya konulabilmesi
- 2- Maddî olgu/olayın unsurlarının hukuk diline çevrilmesi
- 3- Maddi olgu/olayın unsurlarının saptanması işi ve ispat yükü

Genel Anlamda Hukukun Uygulanması ve Sorunlar

- Bir yargılamada maddî olguları kim tespit edecek?

Taraflarca getirilme ilkesi: Hukuk yargılaması

Görev gereği inceleme ilkesi: Ceza yargılaması

- Maddî olguların varlığını kim ispatlayacak?

İspat yükü kavramı

Medeni K. m.6: “Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür.”

Kural olarak, ispat yükü iddia sahibindedir.

(!) Taraflar uygulanacak hukuk kuralını ispatlamak zorunda değildirler. (“Yargıç hukuku bilir” ilkesi)

Genel Anlamda Hukukun Uygulanması ve Sorunlar

Karine kavramı:

“Belli bir olaydan, belli olmayan bir olayın ya da durumun çıkarılması”

İspat yükünün yer değiştirmesine ya da tamamen ortadan kalkmasına yol açar.

Örn: Birlikte ölüm karinesi (MK m.29/2)

Tapu sicilindeki kaydın bilindięi karinesi (MK 1020/3)

Borç senedinin borçluya teslimi ile borcun sona ermiş olduğunun varsayılması

Taşınır mal zilyetinin, onun maliki sayılması (MK 985/1)

Genel Anlamda Hukukun Uygulanması ve Sorunlar

B) Hukuk kuralının belirlenmesi ile ilgili sorunlar

- 1- İlgili hukuk düzeninin bulunması
(Hukukun yer bakımından uygulanması)
- 2- Hukuk düzeni içerisinde ilgili kuralların tespiti
(Hukukun zaman bakımından uygulanması)
(Normlar hiyerarşisi, emredici kurallar-tamamlayıcı kurallar)
(Yasa boşluğu, kıyas ve hukuk yaratma)
- 3- İlgili hukuk kurallarının içeriği ve unsurlarının belirlenmesi
(Hukukun anlam bakımından uygulanması, Yorum sorunu, yorum yöntemleri)